

Kako nas ubijaju strani investitori: Primer fabrike Leoni

Nedavno je javnost u Srbiji saznala da su radnice u nemačkoj fabrici elektronskih delova za automobile – Leoni u Kraljevu za [8. Mart dobile poklon vaučere](#) za kupovinu u jednom lancu prodavnica, a da im je onda vrednost tih vaučera odbijena od plate. Ovakav ciničan, neljudski gest uprave Leonija je samo poslednji u dugogodišnjem nizu izživljavanja nad radnicima u fabrikama ove kompanije koja u Srbiji zapošljava 13.000 ljudi.

Početak godine je radnica [Danka Radović](#) usled iscrpljenosti desetosatnim smenama koje su redovne u ovoj kompaniji zadobila tešku povredu na radu, a nakon nekoliko dana i preminula od posledica povrede. Nekoliko godina ranije jedan radnik je ostao invalid zbog udarca mašine koja mu je polomila butnu kost, dok je još mnoštvo radnika Leonija tokom godina zadobilo lakše ili teže povrede. Tako je Leoni u Prokuplju i Kraljevu postao sinonim za radnički pakao u kojem rade čitave porodice.

Više puta su do javnosti dolazile informacije o kriminalnoj “strogoći” nadređenih u Leonijevim fabrikama koji konstantno prete radnicima otkazima i kaznama, a sindikalno organizovanje je svedeno na par predstavnika vodećih, žutih sindikata koji se naravno ne bune.

Još [2019.](#) se ispostavilo da zloglasni Leoni smanjuje plate radnicima iako je kompanija do tada od države Srbije dobila [preko 30 miliona evra](#) subvencija.

Odnos Leonija prema radnicima nije izuzetak već pravilo u fabrikama “stranih investitora” – bezličnih korporacija u vlasništvu međunarodnog finansijskog kapitala. Dok prozapadni mediji prave “istraživačke priče” kada se radnici u Srbiji eksploatišu u kineskim kompanijama, dotle apsolutno ćute o

surovoj eksploataciji u kompanijama sa centralama u zemljama EU ili SAD.

U ovim kompanijama šefovi mere radnicima koliko vremena provode u toaletu, ukidaju im pauze za hranu ili produžavaju radne smene u nedogled, što su prakse koje su zabranjene u njihovim matičnim zemljama. Radnicima u fabrikama poput Leonija ili čak [Gorenja](#) takođe sleduju daleko niže plate nego u matičnim zemljama iz kojih dolaze te firme.

Treba razumeti da su to ogromne korporacije koje eksploatišu veoma veliki broj ljudi širom sveta, eksploatišu tržišta širom sveta, imaju ogromna sredstva u imovini, robi, zalihama kapitala... I na sve to, država Srbija im daje milionske subvencije kojima često potpuno pokriju plate zaposlenih, a često dobijaju i besplatno zemljište za izgradnju pogona, dok neke firme dobijaju i subvencije za samu izgradnju fabrika.

Kada Vučić priča o tome kako je Srbija sve atraktivnija za strane investicije, on misli na to kako je investitorima sve isplativije da sele proizvodnju u Srbiju. Vlast tvrdi kako subvencijama privlači investitore koji onda obezbeđuju radna mesta narodu, a naravno ćuti o tome koliko su te plate bedne, nedovoljne za život i koliko teškog fizičkog rada povlače za sobom.

Ali zašto se vlast u Srbiji *zapravo* toliko trudi da privuče investitore? Zato što svaki sklopljeni dogovor sa stranim investitorima donosi političarima na vlasti milione evra mita koje ispod žita dobijaju od tih istih kompanija u zamenu za zvanične subvencije. I zato što te kompanije dopuštaju domaćoj političkoj mafiji da u njihovim pogonima sprovodi svoje stranačko zapošljavanje u kome lokalni politički kriminalac ucenjuje ljude gubitkom i takvog posla ako na izborima ne glasaju kako im se kaže, dok istovremeno radnici donose deo svoje plate nekome iz stranke na ruke, najčešće 5% ili 10%. Dok radnička klasa u Srbiji krvari i umire u fabrikama "stranih investitora", paraziti na vlasti trguju valutom

ljudske nesreće i zgrću milione.